

Міська програма «Профілактика та лікування артеріальної гіпертензії у місті Бар на 2018 рік»

ЗМІСТ

1. Передумови необхідності прийняття Програми.....	3
2. Напрямки дій.....	4
3. Заходи Програми.....	6
4. Впровадження та моніторинг	11

1. Передумови необхідності прийняття Програми.

Артеріальна гіпертензія (надалі - АГ) - одне з найпоширеніших захворювань в Україні, що вимагає постійного обстеження і лікування. За результатами епідеміологічних досліджень на АГ в Україні страждають майже 13 млн. осіб, у половини з них зареєстровано граничний рівень артеріального тиску.

Поширеність АГ по Україні на 10 тис. населення складає 3251,0, по Барському району – 2741,7. Тобто, дане захворювання зустрічається майже у кожного четвертого дорослого жителя України.

Особливої уваги заслуговує той факт, що 60 % пацієнтів з АГ - це особи працездатного віку, стан здоров'я яких суттєво впливає на трудові й економічні резерви країни.

Близько двох третин дорослого населення має ризик розвитку артеріальної гіпертонії: спадковість, психоемоційні навантаження, паління, незбалансоване харчування (надмірне вживання солі, насичених жирів), зловживання алкоголем, зайва маса тіла і малорухливий спосіб життя.

Якщо тривалий час не лікувати гіпертонію, то з часом хвороба безповоротньо змінює судини серця, головного мозку, нирок, сітківку ока, впливаючи на функції цих органів – у 3-4 рази частіше розвивається ішемічна хвороба серця і в 7 разів частіше – порушення мозкового кровообігу.

Аналіз загальної смертності населення України свідчить, що 56,5 % становить смертність від хвороб системи кровообігу. Цей показник зумовлений в основному двома причинами: ішемічною хворобою серця (ІХС) і цереброваскулярними захворюваннями (ЦВЗ), питома вага яких у структурі смертності від хвороб системи кровообігу становить відповідно 59,3% та 30,4%.

АГ є національною соціальною проблемою, для розв'язання якої необхідна державна підтримка.

В 2012 році на державному рівні було прийнято Постанову щодо запровадження державного регулювання цін на лікарські засоби для лікування осіб з АГ з метою підвищення доступності таких лікарських засобів для соціально незахищених пацієнтів.

За час дії пілотного проекту по запровадженню державного регулювання цін на лікарські засоби:

- Зменшилась питома вага інфарктів на тлі артеріальної гіпертензії з 71% до 59%;
- зменшилась на 3 % кількість інсультів обумовлених артеріальною гіпертензією (з 808 до 786);
- на 38% зменшилась кількість госпіталізацій з приводу гіпертонічних кризів;
- 22% пацієнтів почали постійно лікуватись (на початок пілотного проекту постійно лікувалось лише 13% пацієнтів).

Однак, дія пілотного проекту закінчилась в грудні 2014 року. Несприятлива епідеміологічна ситуація, що склалася в Україні стосовно АГ і спричинених нею ускладнень, може бути суттєво виправлена, якщо взяти до уваги той факт, що високий артеріальний тиск успішно коригується.

Сьогодні в Україні виробляється значна кількість ефективних, сучасних, доступних широкому колу хворих, антигіпертензивних лікарських засобів, однак не встановлені пільги для їх придбання, особливо для хворих з невисоким рівнем доходів. Не відпрацьовані механізми, що стимулюють громадян до збереження і зміцнення власного здоров'я. На неналежному рівні проводиться державна політика що до пропаганди здорового способу життя.

Тому, назріла потреба прийняття такої програми на місцевому рівні, що дасть можливість ціле спрямувати зусилля на:

- Зниження інвалідності та передчасної смерті від АГ;
- Зменшення ускладнень артеріальної гіпертензії, таких як: інфаркти та інсульти;
- Забезпечення населення з невисоким рівнем доходів гіпотензивними ліками із 50% знижкою.

Дана програма відповідає стратегії розвитку територіальної громади м. Бар до 2020 року.

2. Напрямки дій.

Метою Програми є зниження рівня захворюваності, смертності, інвалідності, уникнення судинно-мозкових катастроф, а саме інфаркту та інсульту, шляхом досягнення та підтримання цільового рівня артеріального тиску (АТ) у осіб з артеріальною гіпертензією.

Завданнями Програми є:

- Виявлення хворих на АГ, її профілактика та боротьба із ускладненнями;
- забезпечення ефективної діагностичної, лікувальної, реабілітаційної допомоги хворим на АГ та її ускладнення, дотримання клінічних протоколів діагностики та лікування;
- пропаганда здорового способу життя;
- зміцнення охорони здоров'я району кадрами і ресурсами, необхідними для здійснення медико-санітарної освіти населення;
- забезпечення населення ефективними антигіпертензивними ліками.

Виконання Програми розраховано на 2018 рік.

Реалізація Програми має забезпечуватися заходами на місцевому рівні, які передбачають:

- надання населенню кваліфікованої допомоги у разі серцево-судинних захворювань у медичних закладах кардіологічного, неврологічного та реабілітаційного профілю;
- своєчасне виявлення пацієнтів, хворих на артеріальну гіпертензію; - дотримання клінічних протоколів діагностики та лікування хворих з АГ;
- зменшення захворюваності, інвалідизації та передчасної смертності;
- розробка методичних рекомендацій для лікарів та схем лікування;
- забезпечення хворих з невисоким рівнем доходів необхідними антигіпертензивними ліками вітчизняного виробництва;
- інформацій незабезпечення Програми.
- Реалізація заходів, передбачених Програмою, дасть змогу поліпшити стан здоров'я населення та разом із цим економічні показники, а саме: підвищити інформованість населення щодо проблеми АГ до 90 %;
- Збільшити кількість пацієнтів, які регулярно приймають антигіпертензивні препарати, до 65-70 %;
- Знизити рівень захворюваності на ЦВЗ внаслідок АГ на 20-30 %, а ІХС - на 10 %;
- Знизити смертність від мозкових інсультів на 20 – 30 %, від ІХС - на 10%;
- Зменшити втрати працездатності населення, спричинені тимчасовою та стійкою непрацездатністю і передчасною смертю.

Враховуючи поширення АГ та її ускладнень, ефективне проведення профілактичних і лікувальних заходів сприятиме збільшенню загальної тривалості життя населення.

3. Заходи Програми.

п/п	Заходи	Джерело фінансування (тис.грн.)	Виконавці	Термін виконання	Очікуваний результат
Пропаганда здорового способу життя.					
1.1.	Пропагування в засобах масової інформації медико-санітарних знань щодо збереження і зміцнення здоров'я населення.	Не потребує коштів	Департамент охорони здоров'я, Головний лікар КУ «БРМЦ ПМСД», міська рада	Постійно	Пропагування здорового способу життя та збереження здоров'я, підвищення рівня відповідальності серед населення, формування позитивної мотивації щодо здорового способу життя;
1.2.	Забезпечення населення санітарно-просвітніми матеріалами про шкідливість паління, малорухливого способу життя, ожиріння, надмірного вживання солі, алкогольних напоїв, а також психо-емоційного та психо-соціального перевантаження.		Департамент охорони здоров'я, Головний лікар КУ «БРМЦ ПМСД»		Підвищення рівня обізнаності населення щодо необхідності дотримання правил і методів здорового способу життя та профілактики хвороб

2.	Забезпечення ефективної медичної допомоги ворим на АГ.				
2.1.	Забезпечення в ЦПМСД динамічного спостереження за особами з підвищеним артеріальним тиском, включаючи дітей і підлітків, для своєчасного виявлення та лікування АГ, а також профілактики її ускладнень.	Не потребує коштів	Головний лікар КУ «БРМЦ ПМСД»	Постійно	Підвищення якості надання медичної допомоги та вчасне виявлення захворюваності
2.2.	Впровадження в практику систем моніторингу та корекції факторів ризику, починаючи з дитячого віку.		Головний лікар КУ «БРМЦ ПМСД»		Профілактика розвитку артеріальної гіпертензії
2.3.	Надання населенню кваліфікованої допомоги у разі серцево-судинних захворювань у медичних закладах кардіологічного, неврологічного та реабілітаційного профілю.		Головний лікар КУ «БРМЦ ПМСД»		Зниження захворюваності на інфаркт та інсульт, смертності та інвалідності від ускладнень артеріальної гіпертензії
2.4.	Розроблення методичних рекомендацій та схеми лікування АГ для лікарів загальної практики – сімейних лікарів.		Департамент охорони здоров'я із залученням науковців ВНМУ ім.М.І.Пирогова		Якісне надання медичної допомоги відповідно до локальних протоколів

2.5.	Створення в ЦПМСД реєстрів пацієнтів з артеріальною гіпертензією, які підпадають під дію Програми по забезпеченню їх антигіпертензивними медикаментами вітчизняного виробництва за пільговими 50-відсотковими рецептами.		Головний лікар КУ «БРМЦ ПМСД»		Забезпечення необхідними медикаментами та контролю за лікуванням
3.	Забезпечення населення антигіпертензивними лікарськими засобами.				
3.1.	Визначення потреби та вивчення специфікації ліків вітчизняного виробництва за принципом ціна/якість для хворих з артеріальною гіпертензією.	Не потребує коштів	Головний лікар КУ «БРМЦ ПМСД»	Постійно	Визначення оптимальних схем лікування (ціна/якість)
3.2.	Забезпечення в 75% комбінованим лікуванням(комбінація лікарського засобу з двох – трьох діючих речовин) хворих з артеріальною гіпертензією відповідно до клінічного протоколу по наданню допомоги такій категорії хворих.	Не потребує коштів	Головний лікар КУ «БРМЦ ПМСД»		Збільшення прихильності пацієнтів до постійного прийому лікарських засобів та підвищення якості життя
3.3.	Забезпечення хворих з артеріальною гіпертензією, які належать до категорії осіб з невисоким рівнем доходів необхідними антигіпертензивними ліками вітчизняного виробництва за пільговими 50-відсотковими рецептами.		Головний лікар КУ «БРМЦ ПМСД», Барська міська рада, КП «Барська районна аптека»		Залучення мешканців з невисоким рівнем доходів до лікування

3.4.	Розроблення маршруту пацієнта для отримання пільгових рецептів на антигіпертензивні лікарські засоби.		Головний лікар КУ «БРМЦ ПМСД»		Залучення мешканців з невисоким рівнем доходів до лікування
3.5.	Проведення інформаційної роботи з медичними працівниками закладів та з населенням міста щодо реалізації програми.		Головний лікар КУ «БРМЦ ПМСД»		Зниження захворюваності на інфаркт та інсульт, смертності та інвалідності від ускладнень артеріальної гіпертензії
3.6.	Надання пропозицій виконкому Барської міської ради щодо формування міського бюджету на 2018 рік та передбачення коштів на відшкодування втрат від реалізації Програми та відпуску хворим з артеріальною гіпертензією, які належать до категорії осіб з невеликим рівнем доходу, необхідними антигіпертензивними ліками вітчизняного виробництва за пільговими 50-відсотковими рецептами.		Барська міська рада, Департамент охорони здоров'я		Забезпечення гіпотензивними лікарськими засобами осіб, які належать до категорії осіб з невисоким рівнем доходів.

4. Впровадження та моніторинг.

Розробником Програми є КУ «Барський районний медичний центр ПМСД».

Виконавцями даної програми є КУ «Барський районний медичний центр ПМСД», Барська міська рада.

Узагальнення матеріалів від виконавців програми здійснює Барська міська рада.

Виконавці Програми забезпечують її реалізацію в повному обсязі та у визначені терміни.

Контроль за виконанням Програми здійснює Барська міська рада.

Звіт про виконання Програми щорічно вноситься на розгляд виконавчого комітету міської ради з подальшим схваленням міською радою одночасно з пропозиціями щодо внесення змін та коригувань.

Кількість хворих на артеріальну гіпертензію по м. Бар – 5278, препаратами українського виробництва потребують лікування 3100 чоловік.

Головний лікар

Капиця В.М.